

Με αφορμή τη Σύλληψη για Αντιφασιστικό Γκραφίτι στο Σοβιετικό Μνημείο της Σόφιας

Yavor Tarinski

Το περασμένο Σαββατοκύριακο, 16 και 17 Νοέμβρη, έλαβε χώρα η εθνικιστική μάζωξη, με τον τίτλο «Κίνημα για την Ευρώπη των Εθνών και της Ελευθερίας – ένα νέο μοντέλο για τους Ευρωπαίους πολίτες» στην πρωτεύουσα της Βουλγαρίας, τη Σόφια.

Τη διοργάνωση ανέλαβε ένα από τα ακροδεξιά κόμματα της Βουλγαρίας *Volya* (θέληση), με 20 εκπροσώπους από 5 ευρωπαϊκές χώρες. Ανάμεσά τους η αρχηγός του γαλλικού «Εθνικού Μετώπου» - Μαρίν Λεπέν, ο Βέλγος ακροδεξιός πολιτικός Γκέρολφ Άννεμανς (μέλος του Ευρωκοινοβουλίου), εκπρόσωποι της Λέγκας του Βορρά από την Ιταλία, από το «Κόμμα της Ελευθερίας» στην Αυστρία και πολλοί άλλοι. Στόχος αυτής της εθνικιστικής μάζωξης ήταν η δημιουργία μιας κοινής ακροδεξιάς στρατηγικής για τις επερχόμενες ευρωεκλογές του 2019.

Το βράδυ της 15^{ης} Νοεμβρίου, ένας 22χρονος φοιτητής, με καθαρό ποινικό μητρώο, συνελήφθη ενώ έγραφε με σπρέυ «**Οι πρόσφυγες είναι ευπρόσδεκτοι, έξω η Λεπέν**» στο μνημείο του Σοβιετικού Στρατού στο κέντρο της πόλης.

Η συγκεκριμένη κίνηση προφανώς ήταν μια μορφή αντιφασιστικού ακτιβισμού και δημόσιας παρέμβασης ενάντια στην επίσκεψη της ακροδεξιάς Λεπέν.

Η αστυνομία τον συνέλαβε και τον είχε υπό κράτηση, όχι για τις προβλεπόμενες 24 ώρες (πράγμα που είναι συνηθισμένο για πλημμελήματα, όπως τα γκραφίτι) αλλά για 72 ώρες. Επιπλέον, ο φοιτητής 'φορτώθηκε' με τις κατηγορίες του «χουλιγκανισμού με ακραίο κυνισμό και θράσος», μία κατηγορία που συνήθως αποδίδεται σε περιπτώσεις όπου υπάρχει επίθεση προς ένστολους

αστυνομικούς και μπορεί να οδηγήσει μέχρι και σε 5 χρόνια φυλάκισης. Ενώ αναμένεται η δίκη, το ζήτημα έχει ήδη λάβει αρκετά μεγάλες διαστάσεις και ο ίδιος έχει δεχτεί αρκετή στήριξη για τη δράση του και την πολιτική του στάση.

Το Μνημείο του Σοβιετικού Στρατού και η Ρώσικη Επιρροή

Με μια πρώτη ματιά, οι βαριές αυτές κατηγορίες ενάντια σε κάποιον νέο που απλώς έκανε ένα γκραφίτι φαντάζουν ιδιαίτερα αυστηρές, ειδικά αν σκεφτούμε πως οι οργανισμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν αποφανθεί πως η Σόφια είναι η ευρωπαϊκή πρωτεύουσα με τις [περισσότερες σβάστικες στους τοίχους](#), ωστόσο θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν αρκετές πτυχές της βουλγάρικης καθημερινότητας (και της Ανατολικής Ευρώπης συνολικότερα) στην προκειμένη περίπτωση.

Το μνημείο του Σοβιετικού Στρατού (όπως όλα τα μνημεία από την σοβιετική εποχή ως έναν βαθμό) έχει βρεθεί, εδώ και τουλάχιστον μια δεκαετία, στη μέση μιας διαμάχης μεταξύ δύο μπλοκ, των δυτικόφιλων και των ρωσόφιλων. Αποτελεί, επίσης, το μνημείο πάνω στο οποίο έχουν γίνει κατά καιρούς καλλιτεχνικές παρεμβάσεις με αφορμή διάφορα πολιτικά ζητήματα.

Μερικές από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις που έχουν γίνει,

μεταξύ άλλων, στο μνημείο του Σοβιετικού Στρατού είναι:

Στις **17 Ιουνίου του 2011**, τα αγάλματα, που αποτελούν κομμάτι του μνημείου του Σοβιετικού Στρατού, «μετατράπηκαν» σε χαρακτήρες της Αμερικάνικης ποπ κουλτούρας, ως μια κριτική στην εντεινόμενη δυτικοποίηση της χώρας. Συνοδεύτηκαν από ένα σύνθημα που έγραφε «Συμβαδίζοντας με την εποχή».

Στις **17 Αυγούστου του 2012**, ακόμη μια παρέμβαση έλαβε χώρα, αυτή τη φορά στηρίζοντας τις Pussy Riot.

Στις **21 Αυγούστου του 2013**, το μνημείο του Σοβιετικού Στρατού ζωγραφίστηκε και πάλι, αυτή τη φορά ροζ, γράφοντας στα τσέχικα «Η Βουλγαρία ζητάει συγνώμη», αναφορικά με τη συμμετοχή των βουλγάρικων ένοπλων δυνάμεων στην καταστολή της «Άνοιξης της Πράγας» στην Τσεχοσλοβακία το '68.

Πέρα από αυτά, το συγκεκριμένο μνημείο συνεχίζει να παράγει συγκρούσεις στη χώρα. Κατά καιρούς, διοργανώνονται διαμαρτυρίες από δεξιές και συντηρητικές ομαδοποιήσεις που ζητούν την κατεδάφιση του μνημείου, ως μία συμβολική πράξη απεμπλοκής της χώρας από το σοβιετικό παρελθόν της, οι οποίες φυσικά λαμβάνουν ως απάντηση άλλες διαμαρτυρίες προάσπισης του μνημείου, αυτή τη φορά οργανωμένες από ομάδες ρώσικης επιρροής. Γι' αυτόν τον λόγο, η Ρωσία ασκεί εντεινόμενη πίεση στις δημοτικές αρχές να λάβουν ιδιαίτερα σκληρά μέτρα ενάντια σε εκείνους που τολμούν να «βεβηλώσουν» αυτό το σύμβολο της ρώσικης επιρροής στη χώρα.

Εξαιτίας αυτής της πίεσης, από τον περασμένο Οκτώβρη, η αστυνομία έλαβε επιπλέον μέτρα για την προστασία του μνημείου. Προστέθηκαν περισσότερες κάμερες και τοποθετήθηκαν επιπλέον αστυνομικοί, ένστολοι και με πολιτικά ρούχα, για τη φύλαξή του.

Η Βουλγαρία, αν και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως τα

περισσότερα πρώην σοσιαλιστικά κράτη της Ανατολικής Ευρώπης), συνεχίζει να επηρεάζεται αρκετά από την πολιτική της Ρωσίας. Η χώρα συνεχίζει να βρίσκεται σε καθεστώς [ρωσικής εξάρτησης](#), καθώς η τελευταία είναι ο μοναδικός προμηθευτής φυσικού αερίου και έχει και έλεγχο του μόνου διυλιστηρίου πετρελαίου στη χώρα.

Περαιτέρω συζητήσεις μεταξύ των 2 χωρών συνεχίζουν με σκοπό την αναβίωση του πυρηνικού εργοστασίου της Βουλγαρίας, το Belene, το οποίο είχε κλείσει μετά από πιέσεις της Ε.Ε. αλλά και από το μαζικό αντιπυρηνικό-οικολογικό κίνημα.

Ακροδεξιά και Ρωσία

Τα τελευταία χρόνια η ακροδεξιά στη Βουλγαρία και στην Ευρώπη, έχει ξεκινήσει να εκφράζεται θετικά ως προς τη Ρωσία, λόγω της αναζήτησης τους για μια γεωπολιτική έκφραση του συντηρητισμού και του ολοκληρωτισμού. Η ίδια η Λε Πεν, κατά τη διάρκεια της διαμονής της στη Σόφια, [διακήρυξε](#) πως οι χώρες της Ε.Ε. πρέπει να αναζητήσουν ισχυρότερους δεσμούς με τη Ρωσία, ενώ η τελευταία έχει εμφανιστεί παραπάνω από πρόθυμη να εκμεταλλευτεί αυτό το φλερτ με τους Ευρωπαίους εθνικιστές ώστε

να δυναμώσει την επιρροή της στους πρώην σοσιαλιστικούς δορυφόρους της.

Στη Βουλγαρία, οι φασίστες από κοινού με τους «ορθόδοξους» κομμουνιστές συμφωνούν στις ίδιες αντι-μεταναστευτικές πολιτικές και έχουν εκφράσει παρόμοιες εθνικιστικές θέσεις. Οι γεωπολιτικές προτιμήσεις εδώ και αρκετά χρόνια έχουν αποτελέσει έδαφος συνάντησης μεταξύ των φασιστών και των «ορθόδοξων» κομμουνιστών και τους έχουν τοποθετήσει πολλές φορές, όπως αυτή, ενάντια στη δράση αντιεξουσιαστών και αντιφασιστών.

Η Πέτια Παλικρούσεβα, δημοσιογράφος και μέλος του κόμματος «Ένωση Κομμουνιστών Βουλγαρίας» και του κινήματος «Τσε Γκεβάρα», [δήλωσε σε άρθρο της](#) την αποστροφή της για τον 22χρονο αντιφασίστα φοιτητή, χαρακτηρίζοντας τον μάλιστα ως έναν μισθοφόρο των αμερικάνικων μυστικών υπηρεσιών, ενώ στήριξε τη στάση της Λε Πεν λόγω του αντι- Ε.Ε. και ρωσόφιλου λόγου της.

Η κυρίαρχη ακροδεξιά ρητορική στη Βουλγαρία (τα ακροδεξιά κόμματα έχουν, κατά κάποιο τρόπο, συμμετάσχει σε όλους τους κυβερνητικούς συνασπισμούς τα τελευταία 10 χρόνια) προσπαθεί να ποινικοποιήσει την αντι-εθνικιστική και αντιεξουσιαστική δράση με έναν τρόπο ο οποίος θυμίζει αμυδρά την εποχή πριν το '89: ακτιβιστές στοχοποιούνται από την αστυνομία και από παρακρατικούς μπράβους οι οποίοι είναι πλέον ντυμένοι στα καφέ (και όχι στα κόκκινα) και που φυσικά απολαμβάνουν πλήρη ασυλία από την αστυνομία.

Η Βουλγαρία παραμένει ως μια από τις χώρες της Ε.Ε. με τη [λιγότερη ελευθερία λόγου](#), ενώ την ίδια στιγμή το εθνικιστικό και φασιστικό παραλήρημα είναι παραπάνω από εμφανές, όπως μαρτυρούν και οι [σβάστικες που έχουν γεμίσει τους τοίχους των πόλεων](#).

Παρά την πίεση όμως που δέχονται και από τη Δεξιά αλλά και από την Αριστερά, οι αντιφασίστες και οι αντιεξουσιαστές

συνεχίζουν να υπάρχουν και να παρεμβαίνουν στον δημόσιο λόγο και χώρο: υπάρχει πλέον μια παράδοση ελεύθερων κοινωνικών χώρων στη χώρα, δράσεις αλληλεγγύης σε πρόσφυγες/μετανάστες και αστέγους γίνονται πιο συχνά από πριν, ενώ την ίδια στιγμή αντι-συστημικές και αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες όπως οι ανοιχτές και μαζικές συνελεύσεις έχουν ξεκινήσει να γίνονται δεκτές και να στηρίζονται από ένα ολοένα και μεγαλύτερο τμήμα της κοινωνίας κατά τη διάρκεια κινητοποιήσεων και ξεσηκωμών.

Την περασμένη εβδομάδα, η ακροδεξιά δέχτηκε ένα ισχυρό χτύπημα, ο Βαλέρι Σιμεόνοφ, από τον φασιστικό σχηματισμό «Ενωμένοι Πατριώτες», μέλος του συνασπισμού που κυβερνά τη χώρα, αναγκάστηκε να παραιτηθεί από τη θέση του αναπληρωτή πρωθυπουργού, έπειτα από 26 μέρες ισχυρών κινητοποιήσεων από μητέρες παιδιών με νοητικές και κινητικές δυσκολίες. Αυτή η μαζική κινητοποίηση ξεκίνησε με αφορμή σεξιστικά και ρατσιστικά σχόλια του εθνικιστή πολιτικού, όπου [χαρακτήριζε](#) τους γονείς αυτών των παιδιών ως «γυναίκες με μεγάλο στόμα που χρησιμοποιούν τα παιδιά τους».

Το **κίνημα των μανάδων** χτύπησε σοβαρά την εκλογική βάση των εθνικιστών.

Ο τελευταίος κοινωνικός αναβρασμός έρχεται να δείξει με έναν τρόπο πως ο νεαρός φοιτητής δεν είναι μόνος! Στεκόμαστε αλληλέγγυοι μαζί του. Άνθρωποι σαν και αυτόν κουβαλούν τους σπόρους της ελευθερίας, ειδικά σε τέτοιες κοινωνίες, οι οποίες βρίσκονται σε μια κάθοδο προς το σκοτάδι του εθνικισμού.

Πηγές σχετικά με τη σύλληψη του φοιτητή [εδώ](#) και [εδώ](#)

Μετάφραση: Κώστας Σαββόπουλος, Ιωάννα Μαραβελίδη